

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Justitiedepartementet

Yttrande över EU-kommissionens förslag till förordning om bekämpande av sena betalningar vid handelstransaktioner, COM(2023) 533

Regelrådet har beretts möjlighet att yttra sig över rubricerade förslag. Regelrådet har i uppgift att bistå regelgivare, om dessa begär det, med att granska konsekvensutredningar till förslag från Europeiska unionen som bedöms få stor påverkan för företag i Sverige och lämna råd om vad en svensk konsekvensutredning bör innehålla. Regelrådet har därför översiktligt granskat EU-kommissionens konsekvensutredning, SWD (2023) 314 final, liksom Regeringskansliets faktrapomemoria 2023/24:FPM11 och författningsförslaget, COM (2023) 533.

EU-kommissionens motivering till och syfte med förslaget

Det anges att nästan 50 procent av de cirka 18 miljarder fakturor som utfärdas varje år i EU betalas för sent. Sena betalningar påverkar likviditeten och förutsägbarheten i kassaflöden, vilket i sin tur ökar behovet av rörelsekapital och äventyrar ett företags tillgång till extern finansiering. Till följd av detta påverkas tillväxten och konkurrenskraften, produktiviteten minskar och sannolikheten för uppsägningar och konkurser ökar. Effekterna av sena betalningar är kännbara längs leveranskedjorna, eftersom betalningsförseningen ofta förs vidare till leverantörerna och vissa sektorer, exempelvis byggsektorn, är mer sårbara än andra i detta avseende. Den grundläggande orsaken till sena betalningar ligger i obalansen i förhandlingsstyrkan mellan en liten leverantör och en stor kund, eftersom sena betalningar är en attraktiv form av kostnadsfri finansiering för gäldenären. De faktorer som orsakar problemet är bland annat otillräckliga förebyggande åtgärder, otillräckliga avskräckande åtgärder samt otillräckliga mekanismer för verkställighet och indrivning. Förslaget, som bland annat innebär att betalningstiden vid alla handelstransaktioner, både i förhållande mellan näringsidkare samt mellan näringsidkare och offentliga aktörer, inte får vara längre än 30 dagar, höjd schablonersättning för varje transaktion som betalas försent, att borgenärer inte ska kunna avstå från sin rätt till dröjsmålsränta, automatisk utbetalning av dröjsmålsränta och inrättande av nationell tvistlösningsmekanism, syftar till att stärka företagens konkurrenskraft och tillväxt genom att förbättra betalningsdisciplinen för offentliga myndigheter och företag och att skydda små och medelstora företag mot de negativa effekterna av sena betalningar.

Uppskattade kostnader och nyttor för företag

I konsekvensutredningen redogör kommissionen för uppskattade kostnader och nyttor för olika alternativa lösningarna och för olika berörda aktörer. För det föreslagna alternativet och på aggregerad nivå anges att effekterna kommer att bli gynnsamma för företagen. Det uppskattas att betalningstiderna kommer att kortas med 35 procent, att kassaflödet kommer att frigöras och att förutsägbarheten för betalningar förbättras. Mindre marknadsaktörer kommer att löpa mindre risk att drabbas av oskäligena betalningsvillkor och kommer att ha effektiva möjligheter till indrivning om de drabbas av sena betalningar. Kostnaderna för att

jaga gäldenärer, uppskattningsvis 340,2 miljoner arbetstimmar, motsvarande 8,74 miljarder euro, kommer att minska avsevärt. Inrättandet av medling skulle göra det möjligt för företag att spara 27 miljoner euro i undvikna domstolsärenden per år.

Förslaget innebär även kostnader för företag. Flertalet kostnader anges vara engångskostnader, såsom att uppdatera fakturamallar och avtalsvillkor med anledning av kravet på max 30 dagars betalningstid. Dessa kostnader uppskattas till 56,1 miljoner euro. Detta belopp är inkluderat i de totala kostnaderna på 243 miljoner euro för revidering av standardiserade betalningsvillkor för att anpassa ersättningen till inflation. Kostnaden för skyldigheten för huvudentreprenören vid offentliga byggentreprenadkontrakt att till den upphandlande myndigheten lämna bevis om betalning till underleverantörer före, eller tillsammans med, varje begäran om betalning från underleverantörer uppges till 2,2 miljoner euro årligen. Det anges att löpande kostnader ankommer främst de aktörer som betalar fakturorna för sent. Exempelvis uppges kostnader för automatisk ersättning av dröjsmålsränta uppgå till ca 3,23 miljarder euro. Kommissionen räknar vidare med att med administrativa sanktionsavgifter från företag som betalar för sent kan bidra till att finansiera tillsynsmyndigheternas kostnader. Denna typ av sanktionsavgifter uppskattas till ca 136,8 miljoner euro för EU-27.

Antaganden, metodik och detaljerade kostnadsuppskattningar och beskrivningar för olika aktörer återfinns framför allt i konsekvensutredningens bilagor 3 och 4.

Regelrådets bedömning

EU-kommissionen har genomfört en omfattande konsekvensutredning som inkluderar beskrivningar av samråd och utförligt redovisade analyser, beräkningar och jämförelser mellan alternativa lösningar. Det finns vissa uppskattningar av fördelningar av olika typer av företagsstorlekar och antal fakturor som ligger till grund för beräkningar. Specifika uppgifter finns för byggsektorn. Regelrådet konstaterar emellertid att uppskattningarna av kostnader och nyttor är förknippade med en rad antaganden och osäkerheter och att de kvantifierade kostnaderna inte är helt enkla att utläsa. Det ges vissa exempelberäkningar från ett antal andra medlemsstater, dock inte Sverige.

Mot denna bakgrund bedömer Regelrådet att det finns anledning att upprätta en preliminär, kompletterande nationell konsekvensutredning som utgår från svenska förutsättningar och befintlig nationell lagstiftning. Den kompletterande konsekvensutredningen bör utgå från kraven i 7 § förordning (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Stöd till regelgivare i konsekvensutredningsarbetet finns i [Tillväxtverkets handledning för konsekvensutredning](#). Tillväxtverket ger även stöd i enskilda ärenden.

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 19 december 2023.

I beslutet deltog Anna-Lena Bohm, ordförande, Helena Fond, Hans Peter Larsson, Lennart Renbjör och Lars Silver.

Ärendet föredrogs av Anna Stattin.

Anna-Lena Bohm
Ordförande

Anna Stattin
Föredragande